

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש עד עמ' ה'

4 דרשות מהרב -
4 כוסות
של ליל סדר
יום ראשון ב' ניסן
17:00-20:00
אולמי זווהיל
רח' שמואל הנביא 26
ירושלים | לגברים בלבד
שידור חי ב"קול השון"
073.295.1245

דרשה מהרב

תהליך השקטה בהתבודדות

שמח בחלקו לא רק מצד סוגיית האמונה

נחמד, כמובן שיש אופן של שמח בחלקו מצד סוגיית האמונה, שהיא אבן היסוד של כל חלקי העבודה, שהאדם מאמין שהקב"ה נתן לו את חלקו וזהו חלקו שלו, לא פחות ולא יותר. אבל כרגע איננו מדברים מצד סוגיית האמונה, אלא מצד מבט אחר. הניסיון להחליף דברים נובע ממקום שיש חיצוניות, ובחיצוניות יש שניים. כמו לבן, שבמקום רחל הוא הכניס את לאה ואמר: לא יעשה כן במקומנו (בראשית כט, כו), הוא מתנהג כפי מה שנוהגים בחוץ. אבל ככל שאדם נמצא יותר פנימה, שם המחשבה על חלקם של אחרים ועל אפשרויות אחרות לא קיימת. כאשר האדם נמצא בחוץ יש לו שאלה: למי עשה הוא רוצה חלקים של אחרים, התשובה לכך היא, שמקום השאלה ומקום התשובה בה אינם באותו מקום. במקום של השאלה האדם נמצא בחוץ ולכן הוא רוצה להחליף עם אחרים. אולם במקום של התשובה, הוא נברא יחידי, הוא נמצא בתוך מעמקי עצמו, ולכן אין לו מקום שהוא תופס את הדברים ממקום אחר, במקום זה הוא תופס רק את מציאות עצמו.

כמובן שהדברים שנאמרים קצת קשים להבנה, או אפילו יותר מקצת, אולם כשלא נמצאים במקום הפנימי אזי תמיד נמצאים במקום שיש עוד אנשים, ואם יש עוד אנשים אז רוצים לעשות חליפין, או שאפילו אם האדם אומר לעצמו שהוא איננו רוצה להחליף עם אחרים, אבל את החסרונות שלו הוא איננו רוצה שיהיו לו. הדברים הללו אמנם נכונים בחשבון שכלי, אבל כאשר האדם חי בעולם של יחיד לעצמו, זהו עולמו שלו, וזהו חלקו שלו, זוהי ההווה שלו, והוא חי את המציאות שקיימת לעצמו.

בעולם הפנימי האדם רואה את החסרונות

שלו לא כחסרונות כפשוטו, אלא הוא רואה את חסרונותיו כחלקי העבודה שלו. כמובן שהוא לא שלם ויש לו חסרונות, אבל הוא לא קולטם בנפשו כנקודה של חסרון שהוא מתנגד אליה, אלא הוא רואה מה חלקו שלו בחלקי העבודה שהקב"ה נתן לו. יש לו את המעלות שלו ב"ה, ויש לו את חלקי העבודה שבהם הוא צריך להתמודד יותר, כמו הכרת השדה שניתן לו היכן הוא צריך לחרוש, לזרוע, לקצור. בודאי שהוא מזהה את חסרונותיו, אבל הוא מביט עליהם ממקום אחר, ממבט של אדם לעמל יולד, זה חלקו בעולמו שהקב"ה נתן לו על מנת לעבוד.

ככל שהנפש נכנסת יותר פנימה הוא לא רואה אפשרויות אחרות, בבחינת 'נברא יחידי', זה כל מה שיש כאן. אדם מן היישוב לא חושב למה יש לו רק חמש אצבעות ולא שש, וזאת מחמת שהוא לא רואה שיש אפשרות אחרת. אם היה חלק בני אדם עם חמש אצבעות וחלק עם שש, אזי הוא היה מתחיל לשקול האם עדיף חמש או שש, אבל כשיש לכולם חמש הוא לא חושב אחרת.

כל שהנפש נכנסת יותר פנימה הוא לא רואה אפשרויות אחרות, בבחינת 'נברא יחידי', זה כל מה שיש כאן.

וכמו-כן האדם לא חושב שאולי יותר כדאי שהוא היה מעלה גרה, הרי יש בעלי חיים מעלי גרה, וזהו סימן טהרה, אולם האדם לא חושב על כך מחמת שזה לא בערך שלו. זהו בעומק אותו יסוד ידוע של ה'אבן עזרא' שנאמר באיסור לא תחמוד, שהכפרי לא חושק בבת המלך כיוון שהוא לא רואה את זה אפילו כאפשרות, כך גם ככל שאדם נכנס יותר פנימה הוא נמצא שם יחיד והוא לא

רק אחרים אפילו כנקודת השוואה, זה הוא זה מה שיש לו. הוא לא רואה את חסרונותיו כמו שאר בני אדם שרואים את עצמם מכח שפלות של נפש בהמית, שיש להם חסרונות וכיצד הם יכילו את עצמם. אלא הוא רואה את את החסרונות כחלקי העבודה שלו, מה ה' אֶלְהֵיך שׁוֹאֵל מֵעַמְךָ (דברים יב), זהו שדה העבודה של מציאות עצמו.

הנפש כולה מקשה אחת

כאשר זוהי צורת נפשו של האדם, אזי הנפש הופכת להיות מקשה אחת, אחדות עמוקה בנפש האדם. ואזי האדם מחובר עמוק מאד למציאות נפשו, ולאט לאט הוא קולט את היקף הנפש, את ההרכבי הנפש, והוא קולט את עצם תפיסת הנפש כיצד כל כולה יחדיו צועדת שלב אחר שלב. כאשר האדם נמצא בחוץ הוא רואה את נפשו ככוחות מפוזרים, כמו שבעים כוחות נפש שהגר"א מנה ב"שעיה, כמו בן אדם שיש לו שבעים חלקים. אבל שהאדם נכנס יותר פנימה, הוא רואה כאן שבעים מרכיבים של אחדות אחת. משל למה הדבר דומה, כאשר אדם רואה עיסה שיש בה מים ומלח וקמח ושמן, הוא איננו רואה כאן קמח ושמן ומים ומלח, אלא הוא רואה עיסה, חפצא אחת.

אלו הם שתי תפיסות כיצד האדם תופס את נפשו, כאשר האדם נמצא בחיצוניות, קודם שזה נעשה לעיסה, הוא רואה חלקים לעצמו, אולם כאשר הוא נכנס יותר פנימה, תפיסת הנפש היא אופן של מכלול דברים. זהו ההבדל בין עובד זוטר למנהל מפעל, העובד הזוטר רואה את תפקידו שלו, אולם מנהל המפעל רואה את הכל בבת אחת כיצד צריך להצטרף יחדיו. כמו-כן, זהו ההבדל בין חיצוניות לפנימיות, ובין תחתון לעליון. בצורת חיים הזו, האדם חי בתוך מציאות עצמו, ויש לו את כללות מציאות נפשו, והוא רואה את כל מרכיביה כמקשה אחת. ואזי הוא רואה כיצד הוא צועד מהמקום שהוא נמצא לשלב הבא. ■ המשך שבוע הבא - מדרשה של הרב מארגנטינה

פרק ה' | אוצר היראה

רק מי שמקבל תורה כי "ה' יתן לו חכמה ותבונה ברוב שפע", הוא קיבל את החכמה, הוא יתברך שמו משפיע לו חכמה, מי שמקבל את החכמה ממנו יתברך שמו, אז התורה הזו מתקיימת אצלו, היא נקשרת על לוח ליבו, היא יכולה "להיכנס, להשמר ולהתקיים", ואז תורתו היא "תורת אמת נטע בתוכנו", היא נמצאת בתוך האדם גופא.

הוברר ששיעור היראה היא ההכרה במציאות הבורא יתברך שמו, וכפי שיעור ההכרה בבורא, כך שיעור השפע שהאדם מקבל ממנו יתברך שמו כסדר יום יום, שעה שעה. וממילא, תורה שמגיעה עם מעט הכרה מהבורא יתברך שמו, יש בה מעט אמת, מעט קיום ומעט שימור, וככל שההכרה בבורא יתברך שמו גדילה יותר, כך השפע שהאדם מקבל דברי תורה ממנו יתברך שמו גדול יותר, כך הוא משתמר יותר ומתקיים יותר, וכך הוא זוכה לכוון יותר לאמיתותה של תורה.

בחיצוניות לא תמיד רואים כאן בהאי עלמא את ה"תורתו נמאסת", אבל כאשר מגיעים לעולם האמת, שם השקר לאט לאט קטן, והאמת הולכת וגדילה, או אז רואים בבירור כמה תורת אמת יש כאן, וכמה ח"ו תורתו נמאסת!!

אשרי האדם שתורתו היא מפיו יתברך שמו, כי הו"ה יתן חכמה מפיו דעת ותבונה.

ועל זה אמר הכתוב (תהלים קי"א): "ראשית חכמה יראת ה'", וכמבואר בהקדמת הזוהר ז' ב': "ר' חייא פתח 'ראשית חכמה יראת ה' כו', האי קרא הכי מיבעי ליה, סוף חכמה כו' [כלומר כמו שנאמר אצל שלמה המלך, "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא", הרי ששמע שהיראה היא סופו של דבר], אלא איהי ראשית לאעלא לגו דרגא דחכמתא עילאה כו', תרעא קדמאה לחכמה עילאה יראת ה' איהי" כו', עיין שם.

מתבאר בדברי חז"ל שיש פתח ושער שדרכו נכנסים למדרגת החכמה, והיא היא הנקראת יראה - "ראשית חכמה יראת ה'", כלומר הראשית לכניסה לחכמה היא יראת ה'.

אמנם מצד הפסוק עצמו היה מקום להבין ש"ראשית חכמה" הראשית של החכמה היא "יראת ה'" ז"א שמקום היראה הוא בתחילת קומת החכמה עצמה אבל כפי שמתבאר כאן בדברי חז"ל: "איהי ראשית לא-עלא לגו דרגא דחכמתא עילאה" שהיא ראשית להיכנס לתוך מדרגת החכמה.

הרי מבואר, הגם שהיראה היא מצוה אחת (מתרי"ג מצוות), ואמרו בירושלמי (ריש פאה) שכל המצוות אינן שוות לדבר אחד מן התורה (כלומר, יש "מדרגת מצוות" ויש "מדרגת תורה", ומדרגת תורה היא כלל ואילו מדרגת מצוות היא פרט. ולכן, התרי"ג מצוות הינם תרי"ג פרטים. והגם שלפרטים הללו ישנם עוד פרטים רבים כמו שאומר הגר"א, אולם המצוות הינם פרטים, תרי"ג פרטים - תרי"ג מצוות, משא"כ התורה הינה כח של כלל, והכלל כולל בתוכו, בכל חלק ממנו, את כל הפרטים כולם, לכן "כל המצוות אינן שוות לדבר אחד מן התורה". ■ המשך בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

עד כאן נתבאר בדברי ר"א בן הרמב"ם שני שלבים בהתבודדות הפנימית, שלב ראשון, ביטול פעולותו של חלק המרגיש, שנתבאר שאלו הם חמשת החושים. שלב שני, הרחקת החלק הדוחף משאר ענייני העולם, שמניע את החושים לצאת מפנים לחוץ, וליצור תנועה הפוכה של הטייתו אליו יתעלה.

ועתה הוא יבאר את השלב השלישי.

והעסקת החלק השכלי בענייניו יתעלה.

נבאר את דבריו. כמו שהוזכר לעיל, חמשת החושים מוציאים את האדם ברוב המקרים מהפנים לחוץ. כמו בואר בראשונים, שורש החושים הוא בכוחות המחשבה, וחמשת החושים אלו הם כוחות המחשבה המתפשטים מהפנים לחוץ. כמו שאומר הראב"ד ועוד, שיש חושים שיוציאים מן המח ומתפשטים לעיניים, לאוזניים, לחוטם, ולפה, ועל-ידי-כן נעשית כל פעולת החושים מהפנים לחוץ.

לפיכך, אם עברנו את השלבים שנתבארו, ביטול פעולותו של החלק המרגיש שיוצא החוצה, כלומר ניתוק ניתוק של חלקי החושים, ולאחר-מכן הטינו את חלק הדוחף שלא יצא מפנים לחוץ, ויתר על כן, לא רק שיכנס מבחוץ פנימה, אלא להטותו לעלות יותר גבוהה וגבוהה, תוצאת הדברים היא שההתפשטות של חמשת החושים לא יוצאים החוצה, וכעת נשאר מחשבה כשלעצמה.

וכאן ישנו עומק. מחשבתם של רוב בני האדם היא רפויה ולא כל כך חזקה, וסיבת הדבר נעוצה במה שנתבאר כאן. יש את עצם המחשבה ויש את ההתפשטות של המחשבה, כוחות ההתפשטות של המחשבה, שהם חמשת החושים כמשנ"ת, כל הזמן מסתכלים, שומעים, וכן על זה הדרך, ומחמת שכוחות המחשבה יוצאים מפנים לחוץ, ומתפזרים, לכן המחשבה נעשית חלושה.

לדוגמא בעלמא, כאשר האדם רוצה לחשוב בצורה מרוכזת, אחד מהתנועות שהוא עושה זה לעצום את עיניו. זה נקרא ביטול פעולתו של החלק המרגיש, ואזי מורגש אצל כל אחד שכח המחשבה הופך להיות יותר חזק ומרוכז, מחמת שכוחות המחשבה, דהיינו חמשת החושים [והגבוה שבקומת אדם הוא חוש הראייה], לא יוצאים מפנים לחוץ ומתפזרים.

נמצא, שאם האדם עשה את כלל כל העבודה בקומת נפשו של ביטול פעולתו של חלק המרגיש, אזי כל תפישת המחשבה, המח, החושים היוצאים ממנו לא מתפשטים לחוץ, וכעת הוא עסוק בתוקף המחשבה עצמה. זה נקרא העסקת החלק השכלי בענייניו יתעלה. ■ המשך בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה' מרבינו אברהם בן הרמב"ם"

אות ט'

לפ"ז, בהגבלה לחלקי האמונה, שספר דעת תבונות בנוי על שאלתו של משה רבינו עצמו, "צדיק ורע לו רשע וטוב לו", נגדיר כיצד היא צורת הלימוד דרכי הנהגת הבורא. הגדרת הדברים היא כך: כל אדם ואדם מחוייב להשיג את דרכי הנהגת הבורא יתברך שמו לפי מדרגתו שלו, כפי מה שהוא יכול להשיג. אבל, לא עליך המלאכה לגמור, כי אי אפשר לגמור אותה. ומאותו מקום שהאדם לא יכול להשיג, כאן חלה מצוות האמונה להאמין גם בדבר שאנו לא משיגים. אבל, עד המקום שהשכל יכול להבין, מחוייב האדם להבין. גם בענייני שאלות בהלכה, אם תמיד האדם עושה לו רב ומסתלק מן הספק, הוא לא לומד גמרא, ולא לומד שלחן ערוך, אלא כל דבר הוא שואל את הרב, זו איננה הצורה הנכונה. הצורה הנכונה לכתחילה היא, ללמוד את הסוגיות עד המקום שידו מגעת, ובמופלא ממך קמת ועלית אל המקום, הוא הולך לשאול את החכם.

נביא מעשה שקשור לדברינו. לפני כשלושים שנה מישוה נכנס לרב אלישיב זצ"ל, אחרי שנכנסו אליו שורה של אנשים, ושאל את שאלתו, הרב אלישיב אמר לו ששאלתו היא השאלה הראשונה להיום שלא כתובה מפורש במשנה ברורה להלכה, וכל מי ששאל עד עכשיו אלו הם עצלנים שאין להם כח לחפש, ואתה שואל שאלה שלא כתובה, שמצריכה שיקול הדעת. יותר קל ומהר ללכת לרב אלישיב, מאשר לפתוח משנה ברורה ולחפש שם את התשובה שהוא נצרך לה, כל זמן שהוא איננו יודע באיזה סימן זה נמצא. כל זה נובע מחמת עצלות, וחוסר רצון להתייגע.

אולם הצורה האמיתית היא, שעד מקום שיד שכלו של האדם מגעת הוא מתבונן, ומהמקום שכבר צריך שיקול הדעת יותר רחב, וכן צריך היקף של ידיעות התורה שאין לו, כמובן שהוא חייב ללכת לשאול. אבל עד מקום ששכלו מגעת הוא חייב להתבונן בדברים לבד. מי שהולך לשאול רב יותר מידי שאלות, זה לא תמיד למעילות. הרב שן זצ"ל אמר שלכאורה אפשר דרא שאנשים הולכים לשאול הרבה מאד שאלות את הרבנים, אולם, הוא אמר שזה צד אחד של המטבע, הצד השני של המטבע הוא, שבני אדם לא רוצים להתאמץ לבדוק לבד שום דבר ולכן הם מיד הולכים לשאול.

לפיכך, הצורה האמיתית לשאלת חכם היא, שהאדם מגיע לחכם אחרי שהוא בדק את הדבר עד מקום שיד שכלו מגעת, והוא מעמיד את הצדדים שיש לו לחכם, והחכם באמת יורה לו לבסוף מה לעשות. אבל הוא לא שואל שאלה בצורה כזו: הרב מותר או אסור. אלא הוא זה שמעמיד מהם הצדדים להיתר ומהם הצדדים לאיסור. ועל דרך כלל, אם הוא לא בודק את הצדדים, הוא גם לא יספר את המקרה באופן הנכון, מחמת שהוא איננו מבין את צדדי השאלה.

א"כ, לגבי סוגיית האמונה, נמצינו למדים שצורת החיים האמיתית היא, שזו הדרך שהונחל כאן בספר דעת תבונות, שעבודת האדם להתבונן בענייני האמונה עד מקום שיד שכלו מגעת. ונדגיש פעם נוספת, לא בחקירות של ה'למה' כמו שנתבאר לעיל, אלא בדרכי הנהגת הבורא יתברך שמו שמנהיג את עולמו. ומכאן ואילך כל אחד לפי מדרגתו שלו, לאחר שהגיע למקום שאליו הוא יכול להגיע, אזי חלה מצוות האמונה להאמין גם בדבר שאיננו מבין כלל וכלל מעיקרא, וזו עומק שלימות מצוות האמונה. א"כ, שלמות מדרגת האמונה בנויה באופן זה: להבין עד היכן שמבינים, ומכאן ואילך להאמין באמונה שלמה בבורא יתברך שמו. ■ המשך בשבוע הבא - מתוך

סדרת שיעורים על ספר "דעת תבונות"

פרק ב' | כח החיבור והצירוף

שורש הדקדוק וחוסר הדקדוק - נקודות וטעמים

סיכום

לסיכום א"כ: החכמה נמצאת בהתגלות בתחילה, והיא שולטת על הבינה.

הכוחות הנמצאים בבינה הם - כח של התבוננות, כח של חיבור, וכח של ציור.

כח ההתבוננות היא כח פנימי יותר, היא נקראת חכמה עילאה והיא בונה את הדברים ממקום עליון.

כח החיבור שבבינה מתחיל לבנות דברים, בעולם המעשה ע"י הרכבת חלקים כפשוטו. ובעולם הדיבור הוא בונה ע"י הרכבה של אותיות.

והתיקון הוא ע"י העבודה למעשה שהוזכרה. שהאדם חוזר וקורא תיבות, לא מכח ההבנה שהוא כח ההתבוננות שבבינה, אלא מכח החיבור והצירוף שבבינה, ע"י קריאת התיבות ואותיותיהם בצורה מדוייקת עם חיבורם.

מי ששורש נשמתו היא בעולם הטעמים, כמובן שיהיה לו יותר קושי הדילוג שלו באותיות הוא מובנה מצד שורשו, והדיקו שלו הוא יותר בהתבוננות מאשר בקריאה. ומי שהתגלות שלו היא למטה מהנקודות ושבירתם, יהיה לו קושי מהצד ההפוך. אך בין זה ובין זה, כל אחד כפי שיעור חלקו, ראוי וצריך להשלים את אותו חלק שהוזכר. שהוא חזרה על קריאת הדברים בדיוקם, מתוך מודעות לבנין כח החיבור והצירוף שבבינה. ובשיעור ומידה מסויימת זה בוודאי יועיל בס"ד.

פרק ג' | כח הציור

פרק הקודם, עסקנו בכוחות הבינה שבנפש האדם, ובעיקר בכח החיבור והצירוף שבבינה. נמשיך בעזה"י בנקודה בה עצרנו, ונבאר את כח הציור שבבינה המשמש אף הוא ביסודו לדרכי הלימוד.

חושי האדם והתפתחותם

החושים שיש באדם, בכללותם הם: הראיה, השמיעה, הריח, הדיבור, הטעם, והמישוש.

הראיה מתפתחת באדם סמוך ונראה לזמן לידתו, וכן השמיעה. חוש הריח של התינוק אינו מפותח וזה מחסדי ה', שאם לא כן היה קשה לו לעמוד ליד מציאות עצמו, שהרי הוא אינו יכול לשמור את גופו בנקיות.

כח הדיבור אף הוא אינו מפותח בתחילה, אלא בתחילה ישנה רק בחי' של קול. חוש הטעם מתפתח בניקתו כשטועם טעם במה שיונק, כד' ברי חז"ל שהוזכרו (בפרק הקודם). ואת חוש המישוש אף הוא מפתחים בשלב מאוחר יותר. עיקרו של חוש המישוש הוא אינו להשכלה אלא לקיום המצוות - עולם המעשה. (זולת כך ישנו חוש מישוש שכלי, והוא קיים אצל בעלי ההבנה הדקה) ■ המשך בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים "דע את

תורתך דרכי הלימוד"

אב - משה

מגילה י"ג ע"א - "אב, אבי, אבי, אב בתורה, אב בחכמה, אב בנביאות". והרי שאף שאין קורין אבות אלא לשל-שה, היינו אב בלבוש של גוף. אולם משה רבינו הוא אב לכל ישראל באור נשמתם הפנימית, וכן כל רב ביחס לתלמידו.

וכשם שיש ג' אבות בחיצוניות, כן האב הפנימי כולל ג' חלקים (כי מה שבחיצוניות נחלק לחלקים נבדלים, בפנימיות מתאחד), תורה חכמה ונביאות, מקבילים זה לזה. כנגד אברהם אב בחכמה, כי עיקר שם תואר אב בחכמה (ונודע שמדתו של אברהם חסד, חסד לאברהם ששורשה חכמה). נבואה כנגד יצחק. כי הפך חכמה דבר המושכל, השגה, ישנה נביאות שענינה ביטול. וכלשון הש"ס, "אין אלו אלא דברי נביאות". כלומר הגדרה בלתי מושכלת ומושגת. וזה מדתו של יצחק, עולה כליל, ביי-טול, כנודע. נביא אותיות בינה בהתחלפות א-ה, שהיא מדתו של יצחק כנודע. וכנגד תורה, יעקב, איש תם יושב אהלים. חיבור חכמה ונביאות. וכשם שיעקב בחיר שבאבות וכולל בקרבו את אברהם ויצחק, כן אב בתורה כולל את האב בחכמה ונביאות.

ובדקות יותר נודע שמה עם הכולל גימ' רצון. ומצד כך מדרגת האב דמשה הוא בחינת אבה-רצון. והרצון כולל כל ההתפשטות, ימין שמאל אמצע, חכמה, נביאות, תורה, כתר לכל.

והנה אברהם בחינת עבר, העברי, באברהם נברא העו-לם. בעבר יצחק, עתיד, י' ע"ש העתיד כמ"ש על אז ישיר. וכן יצחק - ישחק, לעת"ל. ויעקב בריח התיכון, מברייח בין עבר לעתיד ומחברם. וכן משה, כמ"ש בי"ג עיקרי אמונה. "אני מאמין באמונה שלמה שנבואת משה רבינו ע"ה, היתה אמתית, ושהוא היה אב לנביאים, לקוד-מים אליו, ולבאים אחריו". כי בפשטות האב הוא לאלו הבאים אחריו אולם אצל יעקב, "יעקב אשר פדה את אברהם". יש בו שורש לאב שלפניו. וכן משה ("יעקב מלבר משה מלגאו") הוא אב לאלו שקדמו לו ג"כ. כי הוא מחבר עבר ועתיד. ובדקות יותר, כח הוה מתמשך. וכתב "שמי הוי"ה לא נודעתי להם". אצל האבות, ולכן יעקב צרוף של עבר ועתיד, אולם אין גילוי של הוה מתמשך. משא"כ משה שנודע לו שם הוי"ה אזי זהו בחינת הוה מתמשך, ויתר על כן הוה עצמי, מעין הויתו ית"ש.

המשך בעמוד ה'

פרק א' | תפקידן של בנות ישראל

ארבעה סוגי קשרים שיש לאדם לאדם יש קשרים לדברים רבים, והם מחולקים בכללות לארבעה חלקים:

א קשר שלו עם מה שמעליו

ב קשר שלו עם מה שלצדו.

ג הקשר שלו למציאות עצמו.

ד הקשר שלו למה שמתחתיו.

לכל אדם יש את כל ארבעת החלקים הללו שהוזכרו בכללות, וכעת נפרט אותם מעט יותר ע"מ שהדברים יהיו ברורים יותר בס"ד וננקוט דוגמאות לכל אחד מארבעת החלקים.

א. מה שנמצא מעל לאדם

א. ברור ופשוט ששורש הכל הוא הבורא ית' ואין בלתו, הוא נמצא מעל הכל גבוה מעל גבוה.

ב. דבר נוסף שנמצא מעל האדם זו התורה הקדושה שהיא שורש כל הנבראים כולם.

ג. נוסף על כך באופן הגשמי הם אביו ואמו של האדם הנמצאים מעליו והוא תחתם. וכן רבו של האדם [או כל מי שהאדם מקבל ממנו הן ברוחניות והן בגשמיות] שהרב נמצא מעליו והוא מתחתיו. כל אלו הם מציאות הנמצאות מעל האדם ובהם היחס והקשר של האדם למה שנמצא תחתיו.

ב. מה שנמצא לצד האדם היחס הנוסף שהוזכר זהו הקשר של

האדם למי שנמצא לצדו, בחלק זה נמצאים

א. בן זוגו של האדם בבחינת "איש ואשה זכו שכניה ביניהם". בני הזוג נמצאים מקבילים אחד לשני כמו שנאמר בבריאת חוה "אעשה לו עזר כנגדו" הקב"ה יצר לאדם הראשון עזר "כנגדו" - זה לצד זה.

ב. נוסף לכך אלו הן החברים שיש לאדם, נצטוונו במצות התורה "ואהבת לרעך כמוך" לאהוב את כל כלל ישראל וכל אחד אוהב את מי שהוא אוהב קשר אהבה זה נמצא בבחינתה מסוימת כדבר הנמצא במקביל לאדם.

ג. מציאות עצמו היחס בחלק השלישי שהוזכר הוא הקשר של האדם לעצמו. זוהי כמובן סוגיא רחבה ועמוקה מאד. אבל בכללות ממש כל אדם קשור עם עצמו עם פנימיותו עם עצם הווייתו.

ד. בהרחבה יותר גם כל מי שהאדם משפיע ונותן לו כתלמידו וכדו' הם הנמצאים תחתיו.

ארבעה הקומות מקבילות לצורת אדם בהקבלה לצורתו של האדם לימדונו רבותינו שהראש זה הקשר למה שנמצא מעליו. בבחינת ראשו מגיע השמימה - הראש נוגע בעליונים. הידיים זה היחס שלו למי שנמצא לצדו. הגוף עצמו זה היחס והקשר שלו לעצמו. והרג-ליים שנמצאים למטה הוא היחס למה שנמצא מתחתיו. וכמו שה-משילו חז"ל את תולדותיו של האדם לרגליים באומרים "עובר ירך אמו". וכן "ברא כרע דאבוהי" ■ המשך בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.

אב - אבי אבות

נתבאר שאין יש אלא ג' אבות, אולם יש שורש לאחד שמעל ג' אבות. כבכל שלש, ג' קווים ששורשם אחד. והוא הנקרא אבי אבות. אולם ישנם ג' פנים מי האחד. א. אדה"ר, שורש לכל הנבראים (והשורש הנעלם הוא א"ק). ולכך הוא קבור עמהם במערה, והם תיקנו את חטאו, כנודע. ב. משה, כפי שנתבאר לעיל, הוא נשמה של אב, אב בתורה, אב בחכמה, ואב בנביאות. בחינת דעת (שעולה עד הכתר, אב לכל). ג. דוד, כמ"ש (מו"ק ט"ז ע"ב) ראש לשלשת אבות. בחינת מלך על גבם. (מלכות שעולה לכתר, ומלכות עליונה שירדה להיות כתר של תחתון).

והרי שכשם שיש באבות ג' אבות כן באב לאבות ישנם ג' אבות שכל אחד הוא אבי אבות. ובדקות, אדה"ר שורש לאברהם, שניהם בחינת ראשון. יצחק שורש לדוד, עולה תמימה וכן דוד עולה לעילא, ביטול (קו השמאל). ומשה שורש ליעקב, משה לגאון, יעקב לבר, כנודע.

ובדקות, בחינת משיח אב מן הסוף, שכשם שיש אבי אבות מן התחלה, כן אבי אבות מן הסוף והוא בחינת משיח. וגם בו נגלה חלוקה לשלש, בחינת משה ותרי משיחין כנודע. וזהו בחינת אש, א-ש, שורש א', אחד. מתפשט, ל-ש, שלש.

וכשם שיש כח אבי אבות בקדושה כן יש כח אבי אבות בקלקול. והוא בחינת אבנט, אב-נט, לשון נטיה, אב לכל הנטיות כולם, כי הטוב בחינת "אלקים עשה את האדם ישר". לעומתו אבנט הוא נטיה לצדדים ולא איזון של אמצע. ובדרך רמז, נט, ר"ת נזיקין-טומאה. שבהם נאמר אבות נזיקין ואבות הטומאה (ושורשם אבות ותולדות בע"ז כמ"ש לעיל), ובנזיקין ישנם רק אבות, ארבעה אבות נזיקין. ובטומאה יש גם אבי אבות הטומאה, כמו שהגדירו הראשונים, (ועיין פירוש הגר"א להגש"פ, שכתב, שטומאה שורשה בארץ, ונזיקין מן השמים).

וכנגד אדה"ר שהוא אבי אבות כנ"ל ישנו אבי אבות הטומאה מת, ולכך נפל למיתה ע"י חטאו. והיפוכו הג' מור משיח, גימ' נחש כנודע, מתקן חטא אדה"ר בשלמות וחוזר ומאיר את מדרגת אבי אבות בשלמותו. ■ המשך בשבוע הבא פתיחה אב - וכן. נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

תזריע | בו - ב-ו

וביום הראות בו. נודע שכ"ב אותיות, נחלקים לה' מוצאות, והם, אחה"ע, בומ"ף, גיכ"ק, דטלנ"ת, זסשר"ץ. אחע"ה מגרון, בומ"ף משפתים, גיכ"ק מחיר, דטלנ"ת מלשון, זסשר"ץ משיניים (עיין ספר יצירה פ"ד מ"ג). והם עולים בגימטריא קכ"ח. גימטריא בומ"ף, ב' פעמים כנודע. והם נקראים עקימת שפתיו הוה מעשה (סנהדרין סה ע"א) והוא בעיקר באותיות השפתים [עיין להרמב"ן במלחמות סנהדרין יז ע"א בדפי הרי"ף ד"ה אמר הכותב. ועיין אוהב ישראל שמות, פרשת פרה]. בומ"ף עולים קכ"ח, גימטריא המילוי של ד' שמות ע"ב ס"ג, מ"ה וב"ן, היינו, מילוי וחיות ד' עולמות אבי"ע.

והנה אע"פ שעיקר אותיות בומ"ף בשפתים, כנ"ל, מ"מ נקשרים בלשון, כמ"ש בספר השם (עמ' קס"ג ד"ה למה) וז"ל, בומ"ף משתמשות בין השפתים ובראש הלשון. וכן באוצר המדרשים הביא ספר יצירה הנ"ל וז"ל, בומ"ף בשפתים, קשורות בלשון, כשלהבת קשורה בגחלת. ועוד כתב שם בספר השם (עמ' קע ד"ה בתחלת) בומ"ף בשפתים וסימן "בפום" [כלומר בפה].

ועיין באברבנאל (שמות פ"ד ד"ה ויאמר) שכתב וז"ל, הן אני ערל שפתים (משה) ולכן היה כבד הדיבור, כי לא יוכל לבטא באותיות בומ"ף. וכן עיין בספר צפנת פענח (בא ד"ה וז"ל) שכתב וז"ל, מה שאמר משה מה שמו מה אומר אליהם (שמות ג, יג) על פי מה שנאמר בשם הגאון מהר"ם, דאותיות בומ"ף היה למשה למחסור וכו'. ובשם הוי"ה ככתיבתו יש בו וי"ו, וז"ש מה אומר אליהם.

והנה בומ"ף נחלקים לב' חלקים, בו-מף. ובו הוא השורש בבחינת שנים שהם ארבע. וב' נכתב דגושה ורפויה, והרפויה קרובה בהגיוי לאות ו'. והנה אותיות השפתים מצורפים ללשון שהרי הלשון בוקעת דרך השפתים, כנ"ל. והבן שאותיות "בו" במילוי בי"ת וי"ו עולים דל"ת [כי "בו" במילוי בגימטריא ארבע מאות שלשים וארבע], ובזה מצורפים לאותיות הלשון דטלנ"ת, שהם דלת-נט. וכן רמוז במלת לשון, לש, ל"ש ר"ת לשון שפתים. ובצורפו לשפתים מוקטן ולכן יש בו אותיות ון, שהם הקטנה בלשה"ק כנודע, כגון איש-אישון וכדו'. ולכך עיקר הדיבור נקרא או על שם הלשון, שלשה ומערבת את האותיות כמ"ש לשון הרע, בעל הלשון וכדו'. ולכן נקרא ע"ש השפתים, עקימת שפתיו כנ"ל.

ובעומק באותיות ב-ו, גנוזים כל כ"ב אותיות בו הכל. ורמוז בכך שאות ראשונה בתורה ב - בראשית. ואחר כ"ב אותיות ישנה אות ו'. ואת הארץ. וכן מאות ה' עד אות ו', ישנם ה' אותיות כנגד ה' מוצאות הפה. ובהסיר ה' אותיות מן ב' עד ו' מן כ"ב אותיות עולה י"ז, גימטריא טוב, העולה שם אהו-ה, כנודע, היוצא מן הפסוקים את השמים ואת הארץ, ר"ת אהו-ה, חותם שבו נברא שמים וארץ, כולו טוב.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבדון, אבוי, אבוס, אבות, אביהו, אביון, אבלות, אבשלום, אוב, אויב, אזוב, איבו, איוב, גיבור, בהו, בוז, בוגד, בוץ, בוקר, כוש, בחור, בטוח, בכור, כלול, מואב, במות, בנות, בניו, בעדו, ברוך, בכסאות, בתואל, בתולה, גבול, גבעות, גנוב, דבורה, דובב, דיבון, כרוב, כתוב, כוכב, מבוא, מבול, מושב, מלבוש, נבואה, סובב, ערבון, עבוט, עזוב, רוב, צבאות, שבוע, שבועה, תבונה, תושב, תבואה, זבוב, זוב, חבוש, חביון, חבקוק, חברון, חוב, חלבון, חרבונא, חשבון, טוב, טוביה, טבור, כבוד, כלוב, כרוב, כתוב, תושב, בול, לבנון, זבולון, נבון, משוב, נבו, נבון, נוב, נתיבות, סוב, עבות עובר, עוגב, עורב, עובד, צבוע, צובה, רבוא, שבור, שבלול, שובב. ■ נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נוק' נמשך בשבוע שעבר

יומא (כז ע"ב) אברים ופדרים סוף עבודה. בחינת נוק' נמצאת לבסוף.

ועיין בכורות (מה ע"א) לגבי אברי האשה לר' ישמעאל רנ"ב, ב' צירים וב' דלתות, לר"ע רנ"ג מוסיף מפתח לר' אלעזר ב' צירים רנ"ג, ולר' יהושע ב' דלתות, רנ"ג.

ולשיטת כולם בחינת צירי פתח, דלתות, מפתח, מקום להוספה וחסרון. וכל יתר כנטול דמי, ולכך נקראת נקבה, לשון נקב חסר, חסרה אבר, כיון שכנטול דמי. ומצד הקלקול אמרו (יבמות נב ע"ב) לשקינא לה דרך אברים.

ועוד. (ערכין טו ע"ב) א"ל הקב"ה ללשון, כל אבריו של אדם וכו', מבחוץ ואתה מבפנים, ולא עוד, אלא שהקפתי לך שתי חומות של עצם, ואחת של בשר. נקבה חומה תסובב גבר.

כתר

הוא העצם של כל קומה ונקרא כן מלשון עצימת העינים, כי חכמה, ראייה, ראשית החושים. וכתר נאמר בו "ישת חשך סתרו", וזהו עצם. ואיתא (מצודות ציון שופטים יט, כח) וע"ש שהדרך לנתח האיברים לפי העצמות, לזה נקראו האברים עצמים. ועוד כתב (איוב פ"ז, טו) האברים יקראו עצמות, כי הם המעמידים אותם.

חכמה

דגל מחנה אפרים (בראשית ד"ה עוד יש) בראשית היינו בחכמה, ברא, אותיות אבר. היינו אבר המייחד אלקים, היינו אפילו כל הדברים הטבעיים וסיפורי דברים, ע"ד שיחת חולין של ת"ת.

ועוד. אשר יצר את האדם בחכמה. ואמרו (סנהדרין לח ע"ב) אדה"ר, גופו מבבל וראשו מא"י, ואבריו משאר ארצות. והבן שיש כח קיבוץ אבריו ע"י גופו, מבבל, לשון בלול. ויש כח קיבוץ אבריו מכח ראשו, מא"י, אורא מחכים. וז"ש (שם) שעה שלישית, נמתחו אבריו. כח קו אמצע המחברם בחינת גופו. רביעית נזרקה בו נשמה, כח השכל המצרף.

בינה

כתיב (תהלים סח, יד) כנפי יונה נחפה בכסף, ואברותיה בירקרק חרוץ. בינה בחינת קו ירוק שמקיף את העולם. ועוד. כתיב (איוב לט, כז) המבינתך יאבר נץ. אבר כנף, בצל כנפיו יחסה. ועוד. עיין ערבי נחל (אמור ד"ה הרי) אבר הלב שהוא קטן הכמות והוא כלול מחיות הגוף כולו. ובאמת הלב אינו נמנה עם רמ"ח אברים במתני' דאהלות. כי הלב נעשה מכח תוקף הארת יסוד דבינה שמגיע עד חזה של ז"א, כמ"ש בעץ חיים. ועוד. בינה עלמא דחירו. ובכ"ד ראשי אברים עבד יוצא לחירות. ועוד. אמרו (מנחות כא ע"א) אמר רב אשי, יכול יתן בו טעם כבינה, ת"ל תמלח, כיצד הוא עושה, מביא עליו מלח, וחוזר והופכו ונותן עליו מלח, ומעלהו. וכח ההפיכה מכח דעת המתהפכת.

דעת

דעת המבדלת ודעת המחברת, כח הפרוד וחיבור, דבר והיפוכו, וזהו מכח דעת המתהפכת. ולכך תחילת השבירה, פרוד, בדעת. ואמרו (חולין נא ע"א) אמר רב הונא, הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה, אין חוששין משום ריסוקי אברים. (ושם נב ע"א) כללא דמילתא, כל מידי דמשריק, אין בו משום ריסוק אברים. לא משריק, יש בו משום ריסוק אברים. ועיין עקידת יצחק (שער יח לך ד"ה אמנם. וכן ויקרא, שער נט, שמיני, ד"ה אמנם) ומטעם הזה עצמו היותה מצותה בשמיני שהוא היום הראשון להוייתו שבו יצא מכלל ריסוק אברים. והבן שמ"ש בשבת קלה ע"ב, ספק נפל, הגדירו ריסוק אברים. והיינו שעד יום השמיני כל אבריו אינם מחוברים מכח דעת באופן שלם. ורק ביום השמיני, מלך הדר, שמיני, תיקון, דעת המחברת, יוצא מגדר של ריסוק אברים, לאברים מחוברים. אולם עדיין יש חלקי קלקול. והם בחינת מ"ש (חולין מג ע"א) ח' מיני טריפות נאמרו.

חסד

כתיב (איוב לט, יג) אם אברה חסידה ונצה. ועוד. סוד רמ"ח אברים כנודע. חב"ד, חג"ת, נה"י, טפ"ט, עולה פ"א, רת"ס, פ"א כפול ג', עולה רמ"ג. ועוד, ה' עולה רמ"ח, רמ"ח איברים כנגד רמ"ח מצות עשה, קו ימין, אהבה, כדברי הרמב"ן, כנודע. אברהם בגימ' רמ"ח, כמ"ש חז"ל (עיין נדרים לב ע"ב). ועוד. גיטין (ז ע"א) בקשו להאכילו דבר גדול, ומאי ניהו, אבר מן החי. גדול, חסד. וכן (שבת ע"ז ע"ב) אבר גדול. ובקלקול עיין רש"י (אמור כד, כג, ד"ה שרוע), אבר גדול מחבירו. וכן נאמר גבי מצרים (עיין מצודות דוד, יחזקאל כו, כ) אבר התשמיש שלהם גדול כשל חמור. ועוד. (עיין גיטין יט ע"א) הא באברא, אבר, הא במיא דאברא. מים של אבר, בחינת מים חסד.

גבורה

עיין מצודות ציון (שופטים פ"ט, כט) ענין אבר, כמו ונתח אותו לנתחיה, ור"ל חכתה לאיברים. צורת חלוקה לאיברים יסודה גבורה, אבר קרוב לשורש גיבור. ועוד. (מנחות צד ע"א) והושיט לו (לכה"ג) הראשון הראש והרגל, סומך עליהם וזורקן וכו', וכך היו מושטים לו שאר כל האברים, סומך עליהם וזורקן. סמיכה בידים, תו"ג. ועוד. (פסחים עה ע"א). בת כהן דכתיב באש תשרף, ואמר רב מתנה, פתילה של אבר היו עושין לה. ועוד. שס"ה גידין, גבורה, המקשרים רמ"ח איברים. ואמרו (נזיר נ ע"א) לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין.

תפארת

כתיב (דברים לב, יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו', ישאהו על אברתו. נשר רחמן על בניו, ת"ת כשנוטה לצד שמאל אמת, יקוב הדין את ההר, וכשנוטה לימין, רחמים.

מלכות

עפר, מתכות, הנקרא אבר. ועיין (סנהדרין גב ע"א) פתילה של אבר מנ"ל, אתיא שריפה שריפה מעדת קרח, מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים (אברים) אף כאן (בגשרפים ששנו במתני') שריפת נשמה וגוף קיים. ובעומק ע"ש כך נקרא אבר, כי משאיר האברים שלמים.

ועוד. מלכות מידה עשירית. ואמרו (חולין סט ע"ב) מה מעשר אינו נוהג באברים ועוברים, אף תמורה אינה נוהגת באברים ועוברים.

נפש: אברים אברים - פרוד.

רוח: כח להתרומם. וכתוב (תהלים נה, ז) מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכנה.

נשמה: כתובות מו ע"א ועוד. אבר שהנשמה תלויה בו.

חיה: אבר מן החי - חיה.

יחידה: כביכול אבר ממנו ית"ש, יחידה - יחיד.

■ המשך בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - **להארות, העי**

רות, והוספות: rav@bilvavi.net

נצח

נזיר (נב ע"א) אבר מן המת שבא משני מתים, אבר מן החי שבא משני בנ"א. נו"ה פלגי דגופא, פעמים נחשבים לאחד ופעמים לשנים. ובתורת מהר"י סרוג מתחלה נחשבו לאחד, ולצורך עשית מלכות נעשים שנים. בחינת איהו בנצח ואיהו בהוד. וכן בעץ חיים שורש המלכות בנו"ה, שהם שנים. והוא בחינת אבר משני בנ"א, שמצורף יחד. ומעין כך אמרו (זבחים קח ע"א) לשנים שהעלו אבר חייבין. ועוד. נו"ה תרי עדים, בחינת ועמדו העדים. ואיתא (תענית יא ע"א) וי"א, אבריו של אדם מעידים בו.

הוד

הולכת אברים לכבש כמ"ש (עירובין קד ע"א) בהולכת אברים לכבש, דלא עבודה היא. ולא, והא כתיב והקריב הכהן והקיטר המזבחה, ואמר מר זו הלכת אברים לכבש. והבן שהעבודה מהותה ביטול הוד, ועי"כ נעשה דידן נצח. וכן מהות העלאת אברים ע"ג הכבש הוא בחינת הוד, בחינת איהו בנצח, ואיהי בהוד. כי המודה לחבירו הודאת אמת עולה אליו, כלומר מתחבר לנצח שהוא עליון. משא"כ הודאה דקלקול, נעשה שפל יותר, תחתון. ועוד. ממונו של אדם שמעמידו על רגליו, נו"ה. ואמרו (ב"ק פג ע"ב) לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר, אבל אתה לוקח כופר לראשי איברים שאין חוזרין. והרי שאברים נמדדין בממונו. וזהו כל גדרי נזקי אדם, אדם הניזוק. ומצד כך אמרו (שם צג ע"א) לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברים. וכן אמרו (ערכין ד ע"א) בערכך, ערך כולו הוא נותן ולא ערך אברים.

יסוד

כתב במצודות ציון (יחזקאל טז, כו) בשר כן יקרא אבר התשמישי, וכן רך בבשרו. וכן כתב (שם כג, כ) כן נקרא אבר התאווה, וכן, כי יהיה זב מבשרו. וביאורו, שכך נקרא אבר מת, שהוא רך ושמו בשר, וכאשר יש קושי הוא בחינת אבר. ועוד נקרא בלשון הגמ' (סוכה גב ע"ב) אבר קטן. כי יסוד הוא כללות כל הז"א בקטנות. ולכן דייקא ממנו כח ההולדה שיוצא אדם שלם. ועיין סדר היום (הנהגת הלילה ד"ה עם היות) האבר הזה הוא קטן בכמות אבל גדול באיכות. ועוד. (נדה יג ע"ב) דרך אברים, בני מבול נינהו. בחינת פגם היסוד, שז"ל. ועוד. (נדה מ ע"א) היה אוכל תרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו, אוחז באמה ובלוע את התרומה.

בס"ד

בלבי משכן אבנה
4 דרשות מהרב, שליט"א
 על **4 כוסות של ליל הסדר**
יום ראשון ב' ניסן
17:00 - 20:00
אולמי זוועהיל אולם ג'
 רח' שמואל הנביא 26
ירושלים

לפרטים: 053.319.7481
 מכירת ספרים מ-16:30
 דמי כניסה 20 ש"ח
 לגברים בלבד
 שידור חי - קול הלשון
 073.295.1245
 מהפכת הפת"ש
 פ.א.א.א.א.א.

ההכנות לפסח - עבודת ה'

כל זמן וכל מצב שהאדם נמצא בו, עליו להיות מודע שזהו חלק בלתי נפרד מעבודת ה' המוטלת עליו. אין נפק"מ אם העסק הוא ברוחניות, או אם הוא בגשמיות. לעולם, בכל מצב ובכל זמן, בכל נקודה שאדם נפגש עמה בחיים, ישנה נקודה של עבודת ה'.

יש, אפוא, להתבונן בכל מצב שנפגשים - מהו המצב, ומהי העבודה המוטלת על כל יהודי במצב זה.

בשבועות האחרונים ובימים האחרונים, כנסת ישראל שור-מרי התורה והמצוות, עמלים וטורחים בכל הכוחות לדאוג שחלילה לא ייכשלו בלאו ד"בל יראה ובל ימצא". רובם ככולם עוסקים בקיום ציווי התורה "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם" (שמות יב, יט). זהו השורש ממנו מתחילה העבודה, אבל כמובן שהיא מסתעפת והולכת אל דברים שאין להם שייכות ישירה, לכאורה, לענין הפסח.

ננסה קצת להתבונן ולהעמיק בדברים, כיצד ניתן לקחת את ההכנות הללו ולהפוך אותן לחלק מעבודת ה' שלנו, וממילא ההכנה עצמה תוליד בנו קרבת ה'.

שלילת ה"מלומדה"

הנקודה הפשוטה היא, שבכל דבר צריך למצוא את הקב"ה. אין יוצא מן הכלל בנקודה זו!

כשאדם ניגש להתחיל לנקות את הבית וכדומה, ראשית עליו לשלול את ה"מלומדה" - צריך שהבית יהיה נקי לפסח וכולם מנקים - אז גם הוא מנקה. בשנה שעברה וגם לפני שנתיים הוא ניקה - ממילא אין שום סיבה שגם השנה לא יעשה זאת...

כולם יודעים שבאותם מעשים של נקיון הבית מקיימים מצות עשה מדאורייתא, וכן מצות לא תעשה, אבל בין הידיעה הזו, למצב בו נתון האדם בשעת הנקיון, במה עוסקות מחשבותיו באותה שעה - המרחק גדול. באופן טבעי, אדם שאינו עוצר את עצמו מעט ומתבונן, שקוע רק בשאלות מסוג: איך לנקות, מה לנקות וכמה לנקות. הקשר בין מעשיו לבין הקב"ה כמעט ונאבד לגמרי ח"ו.

ראשית כל, אם כן, נדרשת שלילה מוחלטת של ה"מלומדה". להכיר בהכרה ברורה שעבודות ההכנה לפסח הן עבודת ה' גמורה. לאחר מכן יש להבין מה ואיך, אבל כשם שאדם ניגש לתפילה או לעסק התורה מתוך הכרה שזוהי עבודת הבורא - הן הן הדברים גם לגבי עבודות הנקיון הללו.

אם אדם באמת סבור שאין שום עבודת הבורא במעשים אלו, כמעט אפשר לומר שאסור לו לעשותם! שכן כבר לימדנו בעל ה'חובת הלבבות' את הכלל היסודי, שבין המותר לאסור אין כלום. אין דברי היתר ודברי רשות. הכל נכלל - או בכלל המצוה, או בכלל האיסור.

נשתדל לפרט מעט את הדברים, כך שכל אחד יוכל להגיע למצב שהכניסה לחג תבוא אצלו מתוך עבודת ה', ולא מתוך טרדה.

חמש דרגות בטעם עבודות ההכנה

באופן כללי, אם נתבונן בענין, נראה שמעבר למצות עשה ולא תעשה מדאורייתא של ביעור חמץ, עבודת הנקיון עשויה לנבוע מכמה וכמה טעמים:

אפשרות אחת - בעצם, הבעל מצדו כמעט ולא היה מתחיל לעבוד [וודאי לא היה גומר...], שכן רוב העבודות שהוא מתבקש לעשות אין להן כמעט שום שייכות לעצם ביעור החמץ מהבית... אלא מאי? "לא טוב היות האדם לבדו", ואצלו עבודות הנקיון נעשות על מנת לקיים מצות חסד עם בני ביתו.

כלומר, אין לו תכלית בעצם במה שהוא עושה, אלא עיקר עבודתו היא לעשות נחת רוח לסובבים אותו, שהם רואים כן תכלית במעשה הזה. זוהי אפשרות אחת.

האפשרות השנייה: הנפש מטבעה אינה סובלת את הלכלוך, והיא מחפשת נקיון. כל אדם בנפשו, הקב"ה הטביע בו טבע שנפשו דורשת נקיון. רמת הנקיון משתנה מנפש לנפש: ישנם כאלו שהנקיון אצלם הוא ברמה פחותה, וישנם אחרים שהם יותר דקי הנפש, שכל לכלוך דק מעיב על נפשם.

האפשרות השלישית היא: שאדם אוהב סדר. כל השנה כדרכו של עולם איש לדרכו פנה. פעם בשנה הוא מתיישב לעשות סדר בביתו ובחפציו.

נסכם את האמור עד כה. מנינו כאן חמש דרגות: א. מלומדה. ב. קיום מצות עשה ולא תעשה דאורייתא של ביעור חמץ. ג. חסד. ד. נקיון. ה. סדר. הדרגה הראשונה - ה"מלומדה" - מובן שהיא נקודה שלילית, והדברים פשוטים.

השנייה - דבר ברור ופשוט הוא, שכשאדם מתעסק בדבר שיש בו חמץ ודאי או ספק, לא די בידיעה גרידא ביום הראשון שהוא מתחיל לנקות, אלא יש צורך במחשבה חיה, ערה ופועלת.

אמנם, בכל דבר יש להתבונן מעט יותר עמוק, ולחברו אל הקב"ה. אדם שמתחיל לנקות מסיבה של אהבת הנקיון, הדבר הראשון שעליו להתבונן הוא: מדוע אני אוהב נקיון? וכי מעצמו נעשתה המציאות הזו שאני אוהב נקיון? וכי אני קבעתי את הטבע של עצמי, את רמת הנקיון הרצויה לי, ואם בכלל? ודאי שטבעים נפשיים אלו נקבעו ע"י בורא העולם!

זוהי ההכרה הפשוטה, שהטבע של הנפש עצמה - אותו טבע המשתנה מאדם לאדם, ובתוך האדם מזמן לזמן - זהו טבע שהקב"ה מחיה בכל רגע ורגע בנפש האדם! "בורא חושך", כמו שכתבו הקדמונים שבכל רגע מתחדשת הבריאה. אם כן, ברגע זה הקב"ה מהווה אותי ומחדש בי טבע שאוהב את הנקיון ואשנא את ההיפך ממנו.

לאחר שברור לאדם שטבע זה הוא מרצונו יתברך, ובשעה זו ממש הוא מחיה אותו בקרבו, עליו להתבונן לשם מה הקב"ה נתן לו טבע זה? מהי התכלית של מידה זו, איך משתמשים בה כראוי, ומה הן הסכנות שניתן ליפול בהן ע"י מידה זו?

בעצם ההכרה שמידת אהבת הנקיון לא נבראה מאליה [אף שזו שטות גמורה לחשוב כן, אבל היצה"ר גורם לאדם שאפילו לא יחשוב ולא יתבונן מהיכן נובעת המידה ומה תכליתה] אלא הבורא ית' הוא זה שהכניסה בנפשי עכשיו - מוח נחת התחלה של התקשרות לקב"ה.

מהו באמת שורשה של מידה זו?

ה"נקיות" היא אחת מעשר המדרגות שמנה ר' פנחס בן יאיר בברייתא המפורסמת שלו, ואשר עליה מבוסס כל הספר 'מסילת ישרים'. ושורש מידת הנקיון בפנימיות, הוא הנקיון מן החטאים, מזוהמת החטא. אלא שכל מידה ומידה שבנפש יש לה התקראות גם בגוף, ומידת נקיון הנפש מחטאים מתראה כלפי חוץ בנקיון גופני.

האמת היא, שככל שהאדם יותר בר מעלה, מידת הנקיון שלו עליונה יותר, דקה יותר וחדה יותר. ישנם כאלה שמידת הנקיון מתראה אצלם רק בנפש, ישנם כאלה שגם בגוף, אבל בהכרח הוא, שככל שתגדל מעלת האדם, דרגתו וטהרתו - כן תתעצם אצלו מידת הנקיות, הנפש תלך ותזדכך.

הלכלוך בשורשו הוא המפריד בין האדם לבין קונו, והנקיון הוא המחבר ביניהם: "ארחץ בנקיון כפי" ואחרי כן "ואסובב את מזבחך". החיבור לקב"ה נעשה ע"י מידת הנקיון, כשגלל המפריע של החיבור.

המשך בעמוד י'

לפני שהוא מתחיל לנקות הוא מדבר עם בורא העולם ואומר כך: "ריבוננו של עולם, לשם מה אני הולך לנקות? הרי אני מצדי הייתי לומד, הייתי נח וכו'. הסיבה שאני הולך לנקות היא, כי אתה, רבוננו של עולם, ציוויתני שלא יראה חמץ בביתי. אם כן, על מנת לעשות לך נחת-רוח אני עמל כעת לנקות את ביתי!"

כך צריך האדם תוך כדי נקיון להסביר לעצמו. מי שיכול לחשוב בלימוד וכדומה, יחשוב זאת לעתים יותר רחוקות, אבל אדם שבין כה וכה אינו חושב בלימוד, אלא סתם המחשבות אצלו פורחות מכאן לשם ומשם לכאן, לפחות שכל כמה דקות יזכיר לעצמו מה הוא עושה, לשם מה הוא מנקה. כמובן שבמדרגה יותר גבוהה, אדם דבוק בקונו וכו', אבל נדבר בנקודות הפשוטות יותר.

הן הן הדברים בנקודה הנוספת שאמרנו, שאדם עושה את מעשיו לשם מצות גמילות חסד אפילו בדברים שאינם חמץ. גם אז המחשבה צריכה להיות ערה ופועלת. לומר לפני הקב"ה: "ריבוננו של עולם, לשם מה אני הולך לנקות? אני עצמי הרי לא מרגיש בזה צורך. הסיבה היחידה שאני מנקה היא לשם קיום מצות גמילות חסד".

וכך לאורך כל הזמן: "ריבוננו של עולם, רצוני לעשות רצונך. אחד משלשה עמודים עליהם העולם עומד הוא גמילות חסד, ובזה אני מתעסק כעת כדי לעשות לך נחת רוח". אחרי יום עבודה כזה, מלבד העבודה הגופנית, יוצא האדם ספוג כולו בעבודת ה' טהורה. הוא לא מתנתק מהעולם הרוחני הפנימי.

מידת אהבת הנקיון

עתה נרחיב מעט את הדברים בשתי הנקודות האחרונות, שהן יותר דקות ועמוקות בנפש.

ראשית, ענין הנקיון. כפי שהזכרנו, כל אדם בנפשו אוהב נקיון - מי פחות ומי יותר. יש קצה סיבולת של הנפש שהיא יכולה לסבול את מידת הלכלוך שתראה. אדם שאינו מתבונן הרבה ורואה דבר מלוכלך נגד עיניו במידת הסבל שהוא אינו יכול לסבול - מיד הוא מתחיל לנקות. ואם ישאלוהו: למה אתה מנקה? יענה על אתר: "זה מפריע לי, זה מלוכלך לך!"

זוהי הסרת הצער של הנפש, שאינה יכולה לסבול את הלכלוך. אבל כפשוטו אין כאן חיבור לקב"ה במעשה הזה. מפריע לו דברים, והוא מנסה להסיר את הצער מהנפש, ע"י הסרת הלכלוך.

להתקרב אליך ולעשות לך נחת רוח".

אל לו לאדם לשכוח שבמעשהו ישנה גם נקודה של שלא לשמה, לשם מניעת צער ותענוג כפשוטו, אלא עליו לצרף את נקודת הלשמה לנקודת השלא לשמה.

אבל יש לזכור תמיד שעבודת הנקיון היא עבודת ה' טהורה, ויש לעשותה במידה הנכונה, עם המחשבה הנכונה, ועם הכוונה הטהורה.

סדר גשמי מוכרח כדי להגיע פנימי

נעבור לנקודה נוספת - הנקודה החמישית שהזכרנו, והיא ענין הסדר!

כשם שבענין הנקיון הקדמנו והבהרנו שמידה זו היא מאת הבורא ית', והקב"ה מחיה אותה בכל רגע ורגע - הן הן הדברים לגבי מידת אהבת הסדר. זו לא מידה שנבראה מאליה ח"ו, אין זה הכרח שהאדם כביכול מכריח את עצמו ותובע את נפשו. זוהי מידה שהוטבעה בנפשו של כל אחד ואחד ע"י הבורא ית'. אלא שרמת הסדר, דרגות הסדר - משתנים מנפש לנפש.

אילו לאדם לא היתה בנפשו מידת הסדר, הוא לא היה יכול להתחיל לבנות שום דבר. כל בנין מוכרח שיקדם לו סדר - הצורה במחשבה איך אדם בונה, וגם בעבודה המעשית נצרך סדר של בנין. וכיון שכל אדם בעולמו צריך לבנות את עצמו, מוכרח שהקב"ה טבע בו מידה שנקראת סדר, שאם לא כן, הוא היה מקדים את המאוחר ומאחר את המוקדם, ולא היה מצליח כלל להתקדם בעבודת ה'.

נמצא, ששורש מידת הסדר, הוא מאבני היסוד של ההתחלה בעבודת ה'. ככל שאדם יותר מסודר בנפש, הוא יותר בנוי ויותר מוצק. ככל שאדם פחות מסודר, והדברים מעורבים אצלו, הוא בבחינת גלות, בבחינת בבל שבילל ובלבל את האומות. כל עבודת האדם לצאת מהגלות, לצאת מהעירוב ולהעמיד כל דבר על מקומו, "איש על מחנהו ואיש על דגלו". זהו שורש היציאה מהגלות הפנימית של הנפש אל החרות האמיתית.

נמצא אם כן, שמידת הסדר היא מידה מהקב"ה, הקב"ה מחיה אותה הרגע ממש, ושורשה בפנימיות הנפש שקיים בה הצורך לסדר ברוחניות. אלא מאי? שבהתראות, בלבוש של הגוף, הצורך בסדר מתראה בגשמיות.

כשם שבענין הנקיות יש נקיות מופלגת ונקיות שהיא צורך

כשהאדם מגיע להכרה ולהבנה ברורה שמידה זו היא של הבורא ית', וששורשה נעוץ עמוק בתוך הנפש הרוחנית - אדם כזה מקבל מבט אחר על הצורך בנקיון המתראה בגופניות.

מותרות לעומת טהרת הנפש

בעצם, מידת הנקיון המתראית בגופניות, יש בה שני חלקים: יש חלק שהוא בחינה של עידון, והוא בבחינת המותרות, ויש חלק שהוא תולדה פשוטה, והיא התגלות של מידת טהרת הנפש.

אותו חלק שהוא מותרות - קשה להגדיר, כל אחד צריך לבחון את נפשו בזה - ואם הוא רק לצחצוח ועידון הגוף, אין בו צורך כלל ועיקר [חוץ מליחידי סגולה]. אבל החלק השני, שהנקיון הנו השתקפות של טהרת הנפש - בחלק הזה אסור לגעת! הפגיעה בו מולידה קלקול בטהרה הפנימית של הנפש. הוא לא רק מקלקל את הנקיון, הוא מקלקל את החושים העדינים של נפשו התובעים את הטהרה, את הנקיון.

אם כן, כשאדם ניגש לנקות, עליו לבדוק היטב את נפשו לשם מה הוא חפץ בנקיון: האם הוא כאותם אנשים אשר אוהבים לאכול הרבה ולשתות הרבה, וכך גם אוהבים דברים מבריקים יותר מדי וכו'. או שמא זהו צורך של בני ביתו, שאז חוזרים לשלב הקודם של גמילות חסד. אבל אם זהו צורך נפשי של עצמו, הדבר טעון זהירות רבה לבדוק האם נקיון זה בכלל מותרות, או שאכן יש לו נפש מאוד עדינה וזכה שנצרכת לזה. כל אדם צריך לבדוק את עצמו בנקודה הזאת.

אמנם, אצל רוב האנשים נקודה זו אינה מצויה כל כך. נתעסק, אפוא, יותר בנקודה הפשוטה, שאנשים אוהבים לנקות את הלכלוך הגס יותר, הגלוי יותר לעין.

אדם מעמיד את עצמו לפני שהוא מתחיל לנקות, ואומר: "רבוננו של עולם, מפריע לי הלכלוך, ראייתו מעיקה עלי בנפש. מי נתן לי את המידה הזו? מי מחיה אותה בזה הרגע? - אתה ית'!! שורש המידה מהיכן היא? היא מעומק נפשי של תביעת טהרת הנפש, וההתגלות עתה היא בגופניות שמפריע לי לראות את הלכלוך. רבוננו של עולם, רצונך שאשבור את המידה הזו כביכול, ואמשיך לסבול את הלכלוך? או שמא רצונך שהנפש תחיה בטהרה ונקיון? - כיון שמבורר לי שרצונך יתברך שהנפש תחיה - הן בפנימיותה והן בחיצוניות, בגוף - עם נקיון, הריני הולך לנקות על מנת

אמנם, אם יתבונן אדם ויעמיק בדברים, יבין שבהכרח שבימי הכנה אלו טמונים אורות נפלאים, קנינים אמיתיים בנפש!

אם הקב"ה הטביע שהכנסת-ישראל עסוקים בנקיון וסדר, זהו רק סימן והתגלות לנקודה הפנימית שבנפש, שאלו הם ימים שמסוגלים לרכוש בהם את המידות הפנימיות הללו. אילו לא היה לזה מקור בפנימיות בשורש של הימים, לא היתה לזה התראות כלפי חוץ.

אלא ש"כל המקודש מחברו יצרו גדול מחברו", וממילא היצה"ר לוקח את הנקודות העליונות הללו, ומהפך אותן מעבודת ה', מהיכי תמצוי להתקרב לקב"ה - לשקיעות בג' שמיות, שקיעות בקנייני עוה"ז, שקיעות בנקיון הבתים וכו'.

אבל כשאדם מבין את פנימיות העבודה, הוא לא מתקשר לנקיון שבבית מצד הבית, לסדר שבבית מצד הבית, אלא הוא מתקשר למידה הפנימית שבנפש, והוא מבין שזהו הזמן הראוי לקנות בנפש קנין אמיתי במידות אלו.

ובאמת, כמו בכל פרט מהחיים, גם בעניינים אלו ישנו היצר הרע, אשר מטעה את בני האדם מהעיקר אל הטפל. בכל דבר שאדם נפגש איתו, עליו להבין שטמון כאן משהו, ניתן לקנות כאן קנין כלשהו. ככל שהבלבול גדול יותר, ככל שה' שטחיות גדולה יותר - בהכרח שטמונה כאן נקודה פנימית.

כאשר אדם שקוע ח"ו לפני הימים הללו, לפני ליל התקדש החג, בגשמיות וטרדות מימין ומשמאל, ונופל לליל החג שבור ורצוץ, עייף ומותש - מה אנו, מה חיינו ומה צדקותינו! מה כבר יוכל לקנות בצורה כזו מהיום הזה!

אם אין רצף של עבודת ה', והמעשים הגשמיים הם ח"ו היכי תמצוי לניתוק מהפנימיות, עלולים לאבד את כל הימים הללו! רק כאשר ההכנה אינה הכנה של גשמיות, ואף אם בגוף ישנה עשייה, אבל בפנימיות זוהי הכנת הנפש לימים המתקרבים ובאים - אז שייך שאדם ייכנס לחג כצורתו.

בהכרח שכל אדם ואדם יקח את הדברים, ייפתח אותם, כל אחד לפי נפשו, לפי מקומו ולפי עשיותיו. אבל הנקודה השווה בכולם: עבודת הימים הללו היא עבודה רוחנית, לא עבודה גשמית. עבודה של התקרבות לבורא ולא ח"ו להיפך.

הקב"ה יעזור לנו שההכנה לימי הפסח הבעל"ט תעשה כראוי, מתוך שאיפה אמיתית לעשות נחת רוח ליוצרנו, ובימים עצמם יזכה כל אחד ואחד להרבות בנפשו קרבת ה' ואהבת ה' אמיתיים. ■ מתוך מאמר "נקיון לפסח" - ספר מועדי השנה" חלק ב'

הנפש, והדבר משתנה מנפש לנפש כמה זהו צורך באמת, וכמה הוא כבר בגדר של עידון - הן הן הדברים לגבי הסדר. אדם שחי בבית מבולגן, אם הוא לא בבחינה של "פשוט גופך מעל נשמתך בכל עת ובכל שעה" שאינו רואה כבר את הגשמיות - בהכרח שיהיה גם מבולבל בעבודת ה' שלו!

ידוע על צדיקים שכשהיו הולכים לבחור חתן לבתם, היו נכנסים לחדר, ומסתכלים איך החפצים מונחים: אם הם ראו שם אי סדר, הם לא נגשו לענין. אדם שאין לו סדר פנימי גם בגשמיות, כמעט בהכרח שהוא מבולבל פנימה בתוך נפשו.

כדי שהנפש תחיה עם סדר פנימי, מוכרח שיהיה סדר גם בחיצוניות. אבל כל הזמן עלינו לזכור את הנקודה הפשוטה: מי הכריח זאת? - הקב"ה!! כל מחשבה של משהו שמוכרח, בלי זכירה בכל רגע שאת ההכרח הזה יצר הקב"ה, והוא הרגע תובע את ההכרח הזה - יש כאן חס וחלילה נפ' רדות של האדם מן הבורא.

כשאדם חי בכל רגע שהמידה מחוברת לבורא, והוא זה המ' חיה אותה - הריהו מתעסק בכל דבר עם התקשרות לבורא והוא לא חי לבד, הוא חי בפנימיות עם הקב"ה.

כשאדם מבין שהצורך בסדר הוא מאבני היסוד שלו עצמו לעבודת ה', הוא מבין שבסידור הבית, חוץ מגמילות החסד עם בני ביתו, יש כאן עבודת ה' פרטית לנפשו.

נקודה זו מתחלקת לשני חלקים. יש אדם שהצורך לסדר כבר טבוע בנפשו, ואם הוא לא מסדר - זה מפריע לו. אצלו העבודה היא להכיר שהמידה היא מהבורא, ורצונו ית' שכך הוא יעשה, ולעשות הכל מחמת ההכרה שזוהי עבודת ה' ומילוי רצונו ית'.

אולם יש אדם שהסדר נובע אצלו פחות מהנפש ויותר מה' שכל. הוא מבין שפעם בשנה אם הוא לא יסדר את הבית, כבר לא יהיה שייך לחיות בו...

אצלו העבודה יכולה להיות בנקודה בדיוק הפוכה: חוץ מהעבודה המעשית שהוא מסדר, יעורר את הנפש לרצון ולצורך בסדר פנימי אמיתי.

ימים המסוגלים להתעלות

והנה אדם תוהה: לשם מה הטיל הקב"ה על כל אחד ואחד לעבוד בערב פסח, הן לכאורה העבודה באה על חשבון דב' רים אחרים, אלו ימים יקרים, ימים של הכנה לקראת היום הגדול אליו אנו מתקרבים?

שאלה הגדר של ערב רב

שלו' להרב שליט"א,

א) שמעתי בשם הרב שהסימן לנפש ערב רב הוא, מי שהוא מוסר על יהודים. מה הגדר בזה? האם כל מוסר הוא מהערב רב? (ב) שמעתי עוד שיש מי שאומר שהסימן לערב רב הוא, אדם שהוא בעל מחלוקת. מה הגדר של בעל מחלוקת, האם זה דוקא בכונה לעשות מחלוקת או אפי' שלא בכונה? (ג) ואפי' אם יהודי יש לו סימנים של ערב רב (כגון שהוא מוסר וכו'), האם זאת נאמר שהוא ערב רב ממש, או שיש לו ניצוץ של ערב רב בנשמתו?

ד) הרב אמר שהתיקון למי שיש לו ניצוץ של ערב רב בנשמתו הוא, להיות מוכן למסור נפשו על קידוש ה'. ואז יתקיים בו מחיית עמלק בנפש. ההבנה שלי בזה הוא, דע"י מסירות נפש למיתה אז האדם נתבטל לה' ואז הוא מתכלל בהויה, ושם יש תיקון להכל. א"ע יצא מזה דגם לרע גמור יש תיקון סו"ס, ע"י גילוי כח המסירות נפש. א"כ למה נאמר שאין תיקון לעמלק וערב רב, סו"ס יש תיקון.

ה) כ' בספר שומר אמונים שרוב הנשמות בדורינו הם גלגולי הערב רב, ועל כן צריך כל אדם לחשוש עצמו שמא הוא מן הערב רב, ולעבוד הרבה על אמונה, כתיקון לכך. האם זה למעשה התפיסה שצריך לכל אדם? רוב בני"א מסתמא תהי' עצובים מכך. האם הכוונה שכל אדם צריך לחשוש שמא יש לו "ניצוץ" של ערב רב בתוכו? או שצריך לחשוש שמא הוא ערב רב ממש? תודה להרב שליט"א.

תשובה

א. מי שדרכו בכך תדיר.

ב. בכונה, ודרכו בכך תדיר, וזה עצם טבע נפשו.

ג. יש לו ניצוץ או ניצוצות, וזהו דבר דק מאוד להבינו כמה מחלקיו הם ערב רב. כי בכל יהודי יש ניצוץ ערב רב רק שהוא בטל ברוב. ועל מנת שיהא ערב רב ממש נצרך רוב ערב רב, וע"ש כן נקרא ערב רב, לשון רוב.

ד. תיקונם הוא כילוי, אין להם תיקון בקיום אלא בביטול. וזה עומק מצות מחית עמלק, כי מחיתו הוא תיקונו כי שורש החלל הפנוי, בהעדר.

ה. צריך לחשוש שיש בו ניצוצות. כי ניצוץ בודאי יש כנ"ל.

שאלה: יחס הנפשי למדינת ישראל

מה צריך להיות היחס הנפשי למדינת ישראל במלאות שבעים לעצמאותה? הרי זה נס עצום גדול ואדיר למעלה מן הדעת שעם ישראל אחר כאלפיים שנות גלות ומיד לאחר השואה הנוראה - קם ובנה לעצמו מדינה, ולכאורה לפי זה צריכה

נפשינו להיות מלאה בתודה ושבח לקוב"ה על כל ניסיו שעשה לנו. אך מצד שני, כיון שאת המהלכים המרכזיים והמעשיים עשו ועושים אחינו שלצערנו לא שמרו תומ"צ וחלקם אף היו נגד התורה ושומריה באופן מוצהר, אפשר שהיחס צריך להיות ריחוק והיבדלות. להבהיר - אינני שואל על היחס המעשי הפרקטי שכמובן "אל תתחבר לרשע" ומחיבור לאנשים שאינם שומרים תומ"צ יכולים ואף יצאו קילקולים גדולים. שאלתי היא על היחס הנפשי בתוכי פנימה - הודאה עצומה על מעשי ה' ונפלאותיו או התעלמות ואף בוז וריחוק?

תשובה

אור ה' המולבש בערב רב, יחס כפול. אילו זכינו היה אור ה' מולבש בבית המקדש ומשיח. וכשלא זכינו, מולבש בערב רב, שהכל מעורב.

ובדקות נקראים ערב רב כי יש ישראל ויש עמלק זה לעמת זה, ויש ערב רב שהוא גם ישראל וגם שורש עמלק יחד, וזהו להטת החרב המתהפכת המטעה בני אדם. הכרת התערובת והעמדת כל כח לעצמו, זהו בירור אורו של משיח.

שאלה גאולה

ידוע שהעבודות והשיעבוד של עם ישראל במצרים הייה כחלק חשוב מההכנה ובניית עם ישראל לקבלת התורה ולהעתיק שיעבודם לקדוש ברוך הוא. אם כך מה תפקיד ומהות התקופה בה אנו חיים בהכנה שלנו כיחידים וכעם לגאולה השלמה?

תשובה

לגלות תלות רק בקב"ה ולא בבני אדם, הבדלות מוחלטת מן הערב רב וחיות בעולם ברור.

שאלה מה המטרה שהערב רב

מה המטרה שהערב רב "נבחר" להקשות עלינו בסוף הגלות? מהי העבודה הנדרשת שלנו מול הערב רב? לעומת זאת איך ההתייחסות מצידנו כלפי יהודי שהינו מחלל שבת ועוד רעות אחרות, איך נתייחס אליו מצד אהבת הזולת, ערבות וכדומה. חג כשר ושמח

תשובה

ערב רב לשון תערובת רבה, והוא היפך הגאולה גילוי ה"יחידה", יחיד. ולפיכך העבודה היא עולם ברור. כלומר הפרדות מוחלטת, כי החיבור ולו פורתא הוא עצם הנפילה לקליפה זו. התייחסותנו אליהם תהא מתוך אהבה אמיתית ושיתוף בפועל באופן שאינו מוריד את האדם אלא פורתא ויכול לחזור בקל למדרגתו. ■

להצטרפות לרשימת העלון מדי שבוע ע"י אימייל subscribe@bilvavi.net

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.395.2440

לעורך ולכל ענייני העלון: parsha@bilvavi.net | לקחת חסות עבור עלון שבועי: sponsor@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | מייל: avi@moshebooks.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829